

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI INFERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tat-12 ta' Marzu, 2008

Avviz Numru. 19/2004

Tal-Francis Construction Limited u
Modern Design Limited

vs

Angelo Zarb

Il-Qorti,

Rat l-Avviz li permezz tiegħu s-soċjetajiet atturi talbu lill-konvenut jgħid għaliex m'għandux jiġi kkundannat li, prevja okkorrendo d-dikjarazzjoni illi l-konvenut naqas illi jwettaq l-appalt mogħti lilu mis-soċjetajiet attriċi, konsistenti f'manifattura u stallazzjoni ta' bibien fi proprjeta' fi Triq Sant'Agata, Sliema, skond l-arti u s-sengħa;

Illi inoltre dan l-istess appalt ma twettaqx skond il-kwalita' u standards pattwiti bejniethom, u x-xogħol konsenjat fih ħafna difetti illi jirrenduh inaċċettabbli għall-atturi;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi huwa jhallas is-somma ta' elf ħames mija u sebgħin lira maltina (Lm 1,570) għal dan l-istess xogħol;

Illi per konsegwenza ta' dawn in-nuqqasijiet, is-soċjetajiet attriċi qegħdin isofru danni kif sejjer jiġi dettaljatament pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, għal liema danni inti tinsab responsabbli.

Talbu għal hekk jgħidu għaliex dina l-Qorti ma għandhiex:

1. Tiddikjara illi x-xogħol esegwit minnek huwa difettuż, mhux skond l-arti u s-sengħa mhux tal-kwalita' pattwita;
2. Konsegwentement tiddikjara illi dan ix-xogħol għandu jiġi rimoss a spejjeż u a riskju tiegħek;
3. Tikkundannak taqla' dan ix-xogħol fi żmien qasir u perentorju illi jiġi lilek prefiss, u fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi illi jaqilgħu dan ix-xogħol huma a spejjeż tiegħek;
4. Tiddikjarak responsabbli għad-danni kollha sofferti mis-soċjetajiet attriċi;
5. Tillikwida dawn id-danni;
6. Tikkundannak tħallas lill-atturi dawn id-danni kif likwidati. Kif ukoll illi tirrifondi l-ammont imħallas lilek mill-atturi bħala korrispettiv għall-appalt afdat lilek.

Flimkien ma' l-ispejjeż ġudizzjarji inklużi dawk tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju preżentat kontestwalment ma' dan l-avviż u bl-ingunzjoni għas-subizzjoni illi għaliha minn issa inti ngunt.

Rat innota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenut li eċċepixxa :

1. Illi dina ċ-ċitazzjoni hija kontradittorja u huwa ovvju li l-atturi ma jafux xi jridu stante li l-ewwel qegħdin jippretendu li l-konvenut "inqast illi twettaq l-appalt mogħti lilek" u imbagħad li l-appalt "ma twettaqx

skond l-arti u s-sengħa skond il-kwalita' u standards pattwiti", komplew biex hlew l-ewwel tlett talbiet jitolbu l-Qorti tiddikjara li x-xogħol esegwit huwa difettuż u mhux skond l-arti u s-sengħa, u għalhekk għandu jiġi rimoss. Japplika hawn hekk il-prinċipju "electa una via, non est datur recursus ad alteram".

2. Illi huwa ovvju kemm jinsabu f'kontradizzjoni l-atturi stante li l-eċċipjenti wettaq ix-xogħol a soddisfazzjon tagħhom tant li dawn wara li twettaq ix-xogħol u l-eċċipjenti ippreżenta l-kont huma kienu pronti jħallsuh wara li kellhom iż-żmien kollu illi jispezzjonawh. Il-ħlas tal-atturi huwa konferma tal-esekuzzjoni tajba w aċċettabbli ta' dak li kellu jagħmel il-konvenut. Mhux spjegabbli kif l-ewwel iħallsu w issa l-atturi jridu li x-xogħol esegwit jitneħħa.

3. Illi anke kieku għal grazzja tal-argument għandhom xi raġuni l-atturi f'dak li qegħdin jgħidu, allura l-azzjoni li misshom intentaw riedet tkun dik għax-xoljiment tal-appalt fejn il-konvenut jieħu lura x-xogħol esegwit ħażin u jiġi rifiż lilhom il-prezz imħallas. Għalhekk l-atturi qegħdin jesperixxu azzjoni b'oħra u fi kwalunkwe każ, ma hemmx talba waħda fejn il-Qorti qegħda tiġi mitluba tordna x-xoljiment tal-appalt mal-farraġni ta' talbiet li għamlu.

4. Illi t-talba għall-likwidazzjoni u ħlas ta' danni hi għalhekk infondata, għaliex f'każ ta' xoljiment ta' appalt il-ħsara li jbati l-appaltatur huwa l-prezz li jkun ħallas tal-materjal u xogħol fornut u xejn aktar. Hawn non si tratta minn xogħol ħażin li jirrikjedi xogħol ieħor u spejjeż oħrajn sabiex jiġi korrett.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt, inkluż id-dritt ta' azzjoni da parti tal-konvenut għal kumpens ta' xogħol żejjed li ġie mgiegħel jagħmel mill-atturi u li tiegħu baqa' ma tħallasx.

Rat id-digriet tagħha ta' l-4 ta' Novembru 2004 fejn ġie nominat Charles Sultana bħala espert tekniku f'din il-kawża.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat ir-relazzjoni ta' l-istess espert tekniku pprezentata fil-5 ta' Mejju 2006 u minnu maħlufa fl-20 ta' Dicembru 2006.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti.

Semgħet it-trattazzjoni tad-difensuri rispettivi.

Rat il-verbal tagħha tat-12 ta' Ottubru 2007 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Ikunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża s-soċjetajiet atturi qed jitolbu, wara li jiġi dikjarat illi bibien li huma kienu ordnaw mingħand il-konvenut kienu difettużi, mhux tal-kwalita' pattwita u ma sarux skond is-sengħa u l-arti, l-konvenut jiġi ordnat ineħħihom minn fejn ġew nstallati. Konsegwentement talbu wkoll li jiġu likwidati d-danni kkaġunati lilhom minħabba dan ix-xogħol ħażin u li l-konvenut jiġi kkundannat iħallas dawn id-danni.

Irriżulta illi s-soċjetajiet atturi kienu taw appalt lill-attur biex jaħdmilhom u jinstalla diversi bibien għal appartement li kellhom f'tas-Sliema. Meta tlesta dan ix-xogħol dawn kienu pronti ħallsu l-ammont dovut. Ġara pero' illi wara xi żmien bdew jiskopru diversi difetti fl-istess bibien u għalhekk ipproċedew b'din il-kawża. L-espert tekniku nominat minn din il-Qorti biex jirrelata dwar dan ix-xogħol, ikkonkluda illi dawn il-bibien tassew ma kienux saru skond l-arti u s-sengħa għal diversi raġunijiet li huwa jsemmi fir-relazzjoni tiegħu,¹ u jkompli jispjega fl-eskussjoni tiegħu li saritlu mill-konvenut.²

L-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili tagħna li jirregola l-bejgħ ta' oġġett mhux skond il-kwalita' miftehma jew bħall-kampjun jistabilixxi illi:

---

¹ Ara relazzjoni peritali a fol. 15 - 18 tal-process .

² ara depożizzjoni ta' l-istess espert a fol. 27 - 42 .

“Jekk il-ħaġa li l-bejjiegħ iġib biex jikkunsinna ma tkunx tal-kwalita’ mwegħda jew ma tkunx bħall-kampjun li fuqu l-bejgħ ikun sar, ix-xerrej jista’ jagħzel jew li jirrifjuta l-ħaġa u jitlob id-danni, jew li jirċievi l-ħaġa bi prezz anqas fuq stima ta’ periti.”

Kif ġie stabilit mill-qrati tagħna f’dan ir-rigward: *"L-artikolu 1390 tal-Kap. 16 kjarament u tassativament jiddeponi illi 'jekk il-ħaġa li l-bejjiegħ iġib biex jikkunsinna ma tkunx tal-kwalita' mwegħda jew ma tkunx bħall-kampjun li fuqu l-bejgħ ikun sar, ix-xerrej jista' jagħzel: (1) jew li jirrifjuta l-ħaġa u jitlob id-danni; (2) jew li jirċievi l-ħaġa bi prezz anqas fuq stima ta' perit'. Minn imkien fil-liġi ma jirriżulta d-dritt li qed jippretendu l-appellanti li l-venditur iżomm l-oġġetti li ma jkunux skond il-kwalita' miftehma jew bħall-kampjun u jesigi li dan jiġi b'xi mod irranġat, in parte mibdul jew sostitwit. Din hi dispożizzjoni essenzjali għall-protezzjoni tal-kompratur kontra l-pretensjoni tal-venditur li, una volta jkun ikkonsenja oġġett mhux tal-kwalita' miftehma jew mhux bħall-kampjun, jippretendi li l-kompratur kellu jżomm dak l-oġġett ikkonsenjat waqt li hu jipprova jirranġah jew jimmodifikah biex iġibu jaqbel mal-kampjun jew mal-kwalita' miftehma. Il-kompratur kellu d-dritt li jagħzel li jirrifjuta l-oġġett jew li jżommu bi prezz anqas. Din hi l-għażla miftuha lill-kompratur li l-appellanti, għar-raġunijiet tagħhom, ma għamlux."*³

Jidher illi d-diretturi tas-socjetajiet atturi għall-ewwel kienu sodisfatti bix-xogħol tal-konvenut u nfatti kienu pronti jħallsuh dak li talabhom. Kien biss wara ċertu żmien li ndunaw bid-difetti f'dan ix-xogħol, li issa ġew anke konfermati mill-espert tekniku nkarigat minn din il-Qorti. Madankolu, kif tajjeb jikkontendi l-konvenut fit-tielet eċċezzjoni tiegħu, s-socjetajiet atturi messhom qabel xejn talbu x-xoljiment tan-negozju li kien sar bejn il-kontendenti, biex imbagħad ikunu intitolati jitolbu wkoll ir-rifuzjoni tal-flus li kienu ħallsu u li l-konvenut jieħu lura l-bibien li kien għamlilhom. Talba f'dan is-sens pero' s-socjetajiet atturi baqgħu qatt ma għamlu.

---

³ Joseph Cassar Aveta noe. vs Jospheh Gatt et.: Appell Superjuri : 4.12.1998 kollez vol. LXXXII pt. II. pag. 1281 .

Kopja Informali ta' Sentenza

Jiġi għalhekk illi għaladarba s-soċjetajiet atturi naqsu milli jagħmlu talba simili, din il-Qorti ma tistax tipproċedi biex tilqa' t-talbiet l-oħra anke jekk rriżulta li tassew dawn il-bibien ma sarux skond is-sengħa u l-arti. Fil-fehma tagħha hawnhekk ukoll għandom japplikaw l-istess regoli hawn fuq ċitati fejn xerrej li jirrifjuta li jagħmel il-ħlas għall-oġġetti mixtrija, minħabba li dawn ma kienux tal-kwalita' pattwita, irid jagħmel il-kawża għax-xoljiment tal-bejgħ biex ikun jista' jrodd lura l-oġġetti mibjugħa u jfittex ukoll għad-danni. Terġa' fil-każ in eżami qatt ma tressqu ebda provi dwar id-danni allegati, u għalhekk anke għal din ir-raġuni t-talbiet fir-rigward ta' dawn id-danni għandhom jiġu miċħuda.

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt illi tilqa' t-tielet u raba' eċċezzjoni tal-konvenut, tiċħad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż kontra s-soċjetajiet atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----